ABSTRACT

DOI 10.36074/grail-of-science.29.05.2026.142

МОДУЛЬНЕ НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ: ЗМІСТ, СТРУКТУРА, ФУНКЦІЇ

Ходаковська Оксана Олександрівна
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Харківський національний університет мистецтв імені І.П.Котляревського, Україна

Упродовж останніх десятиліть поняття *«модуль»* активно досліджується з позицій уточнення його змістового наповнення, структурної організації та ключових характеристик. Як одна з важливих категорій, воно широко застосовується в різних галузях знань, зокрема й у сучасній педагогічній теорії. Для визначення ролі модуля в системі навчання, а також у загальній системі забезпечення та управління якістю освіти, необхідним є звернення до сучасних наукових напрацювань.

Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчує, що витоки модульного навчання сягають початку 1970-х років XX століття. Один із його засновників, Дж. Рассел [3], визначав модуль як навчальний пакет, що охоплює концептуально завершену одиницю навчального матеріалу та комплекс дій, запропонованих учневі. Модуль розглядався як автономна, самодостатня одиниця навчальної діяльності, покликана підтримувати студента у досягненні визначених освітніх цілей. Також модулем називали окремий навчальний комплекс, що включає викладача, студента, зміст навчання та засоби, які забезпечують індивідуалізацію освітнього процесу та ефективну взаємодію між його учасниками. У сучасному розумінні модуль — це інформаційний блок, що містить логічно завершений фрагмент навчального матеріалу, програму цільових дій та методичний супровід, спрямований на досягнення конкретних дидактичних результатів. Дослідники наголошують, що модуль може включати підмодулі, сформовані за ознаками змістової та методичної цілісності, що дозволяє гнучко структурувати навчальний матеріал відповідно до потреб здобувачів освіти.

У міжнародній педагогічній традиції модуль також визначається як автономна навчальна одиниця, спрямована на досягнення вимірюваних результатів. Зокрема, модуль визначають як самостійний навчальний компонент, що поєднує зміст, цілі, критерії оцінювання та інструктивні матеріали, підкреслюючи його роль у забезпеченні індивідуалізації та прозорості освітнього процесу [2, 3]. Такий підхід дозволяє розглядати модуль як ключовий елемент компетентнісно орієнтованої підготовки, де структура

All rights reserved | Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License

навчання вибудовується відповідно до логіки професійного розвитку здобувача освіти. З позицій міждисциплінарного підходу навчальні дисципліни, окремі розділи й теми розглядаються як складові певних рівнів ієрархії професійної підготовки.

Дослідники підкреслюють, що модульне навчання (модульна технологія) трансформує освітній процес у такий, що забезпечує можливість повністю або частково самостійного навчання відповідно до індивідуалізованої програми. Його сутність полягає у використанні навчального модуля, який включає цілісний інформаційний блок, програму дій студента та рекомендації викладача щодо їх ефективного виконання. Модульна технологія сприяє індивідуалізації навчання за змістом, темпом, рівнем самостійності, методами опрацювання матеріалу та способами контролю. Її головна мета — розвиток самостійності студентів і формування вмінь працювати з урахуванням індивідуальних стратегій засвоєння знань.

Модульний навчальний план виступає моделлю змісту освіти. На будь-якому рівні професійної підготовки він складається з освітніх блоків (гуманітарного, природничо-наукового, загальнотехнічного, професійного), які поділяються на дисципліни — обов'язкові, вибіркові та факультативні. Основою модульних професійно-орієнтованих програм є модулі, що передбачають виконання професійно значущих дій [1]. Для кожної модульної програми формується пакет навчальних модулів.

Проведений аналіз понять *«модуль»* і *«модульне навчання»*, а також їх представленості в педагогічній літературі свідчить, що ці категорії активно застосовуються для проєктування виховного процесу в закладах загальної та професійної освіти. Така тенденція актуалізує не лише проблеми навчання, а й питання виховання, зокрема потребу розгляду поняття *«виховання»* у модульному вимірі, визначення його змісту та характеристик, а також інтеграції цього підходу в педагогічну теорію й практику в межах компетентнісної парадигми.

Список використаних джерел:

[1] Паржницький, В., Савенко, О., & Шнюкова, І. (2023). Організація модульного навчання у професійній та професійно-технічній освіті. *Проблеми освіти, 1(98)*, 231–245

[2] Mesutoglu C, Stollman S, Lopez Arteaga I (2024), "Principles and practices of modular course design in higher engineering education". *International Journal of Information and Learning Technology*, Vol. 41 No. 2 pp. 153–165, doi: https://doi.org/10.1108/IJILT-05-2023-0061

[3] Russell, J. D. (1974). *Modular instruction: A guide to the design, selection, utilization and evaluation of modular materials*. Burgess Publishing Company.

MODULAR LEARNING IN THE CONTEXT OF THE COMPETENCE-BASED APPROACH: CONTENT, STRUCTURE, FUNCTIONS

 Авторські права захищені | Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License

Khodakovska Oksana
Ph.D in Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages
Kharkiv I. P. Kotliarevsky National University of Arts, Ukraine

Дата публікації: 29.05.2026

Дата першого надходження статті до видання: 28.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.05.2026

All rights reserved | Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License